

*a responsabilidade de Israel
tende a juventude judaica*

10/21/11
(עמ' 6)

אחריותה של ישראל כלפי הנוצר היהודי

מאת: מרדכי בר-און

בראשית המאה הנוכחית החל היהודי לזכור את אורחות החיים המסורתית שבhem נגנו אבותיו ו아버지יו מאות שנים. מלבד מיוט קטן של חרדים שמרו על הדפוסים המסורתיים, חיפשו רוב היהודים דרך חיים חדשה ואחריגים חדשים. ביטשו של דבר היו שני פתרונות לבנייה: אחד היה הפטرون הציוני, ואחד - התבולות, בוצרה זו או אחרת. לא התבולות גמורה שפירושה כי האדם מתחש ליהדותו, כי אם נטיון לחקות את תרבויות הרוב, מאיץ להיות מקובל על הלא-יהודי בכך שלומדים להתנהג כמוותו, לחשוב כמוותו ולדבר כמוותו.

הציונים באו לארץ ישראל חドורי להט הרצון לבנות חברה חדשה שתושთ על שוויון חברתי. האידיאולוגיה שלהם נשענה במידה רבה על ההיסטוריה היהודית, ושבה את השראתה מן המורשת התרבו-תית של המלכה היהודית בימי בית ראשון ובית שני, ולאמן התרבות שהתפתחה במשך אלפיים שנות גלות. לעומתיהם, היהודים שהיגרו בראשית המאה לארצות המערב ביקשו להסתגל לסייעם החדש בכך שיעיצבו את מוסדיהם - כבוד מועdots נזער. מרכז קהילה ובתי ספר - על פי המוכננת של המוסדות שמצאו בארצות מושבם. הן בארץ ישראל והן בארץ הגולה יצר התהילך הזה פראדוקם. מה שקרה באמת הוא כי האנשים האלה - שם היום בני ששים ושבעים - שהאמינו בשעתם כי יוכלו להשתחרר מן המוסדות היהודיים הישנים שהביאו עמם מזרחה אירופה וממרכזם, נבצר מהם הדבר. רובם חיו עד גיל 10 או 15 בעיריה קתנה ברוסיה, ברומניה או בפולין ולמדו בחדר או בישיבה. וכך כי שוב לא היו שומרי מצוות וניסו לעסוק בעיסוקים אינטלקטואליים שונים, לעולם לא יכולו לשכוח את הלימודים האלה שלמדו בלבדותם. לעומת זאת, אלה בידם לנתק את בניהם מן המוסורת הזאת, והללו והדורות שלאחריהם התבולו: לא בכך שהתחשוו ליהדותם, אלא בכך שלא ידעו עוד מה פירושה של יהדותם.

כאשר משתמשים היום במושג "התבולות" נוטים להחlijף שני תהליכיים שונים זה מזה בתכלית. התהילך הראשון הקיף את היהודים שעקרו בראשית המאה מארציהם מולדתם והיגרו למערב או לארץ ישראל, בחיפושיהם אחרי חיים חדשים. לגבי הדור הזה, התבולות פירושה היה נטישת הסביבה החברתית שלהם והמרתת בסביבה חדשה, שבה יכולים היו להצליח רק הצלחה חלנית, במקרה הטוב ביזור.

התבולות שאנו מוצאים בקרבת הדור השני בימינו היא תוצאה העובדה שהצעירים האלה נטולים כל ידיעה ביהדות. במערב כמעט שאין לחז שיכפה על אדם להסתיר את יהדותו, אולם השאלה מתחוררת: מה פירושו של דבר להיות יהודי? רוב הצעירים היהודים בימינו מתקשים למצוא צידוק ליהדותם; הם מתרגדים לשימוש בתוויות חסרות משמעות, לשם רדייה על שרידיה של מסורת שוב אין הם מבינים. הבעייה החמורה העומדת לפנינו היא אם יכולים אנו לטעת בהם רצון לחזק את זהותם היהודייה בכך שנציג לפניהם את תוכנה של היהדות בוצרה שהיא רלבאנטייה להלכי הרוח של ימינו.

יתר על כן, בעולם היהודי עומדת בכל חvipותה בעית הקומוניקציה בין הדורות. זו בעיה הנוגעת גם לחברות אחרות, אך היא בולטת יותר אצל היהודים. הסטודנטים היהודיים של ימינו לא זו בלבד שהם שותפים לעמייתיהם בדחף לתה ביטוי תקיף לאישיותם ולקבוע את תפוקדם בחיים, אלא שתו כך הם מתכו-מים נגד הדור הקודם. צער העוזב את ביתו ויוצא ללימוד באוניברסיטה מגיב תכופות תגובה מוגמת על סביבתו החדשה ומנסה לפרוק מעליו כליל כל מה שנראה עיניו היהדות המזוהה של הוריו ובני דרכם.

אף כי בהמש השנים האחרונות האנימירה האנטישמיות, אין ספק כי מאז מלחמת העולם השנייה הייתה ירידת ניכרת באנטישמיות הגלוייה ברוב הארץ במערב. אך על פי כן חש היהודי ברוב המדינות במערב כי הוא שונה משאר הבריות. במובן מסוים אין החברה הכללית מקבלת אותו למגרי. יתרכן שהוא מתקבל ב-80 אחוז או ב-90 אחוז, אך תמיד הוא מודע מוקומם של 10 האחוזים הנותרים. אין חשיבות הרבה לעובדה אם מועdots הגולף פתוחים לפני היהודיים או לא; יש גוני התנהגות דקים, אולם ברורים, הנוגנים ליהודי

את התהווצה כי אכן הוא שונה. בעלי משפחות, הורים לילדיים, נתקלים בתופעות האלה שוב ושוב יותר מכולם, ותמיד הם חשים כי במידת מה הם אנשים שליליים בחברה.

המקומות הייחודיים שבהם נעלמת התהווצה הזאת כמעט לחוטין אלה האוניברסיטאות. הדבר נובע בעיקר מן הרמה האינטלקטואלית הגבוהה של התלמידים, אך גם מן ההגיון הפנימי של חיי האוניברסיטה, שבה מנטים להנהייג לא רק חירות אקדמית כי אם גם חברה חופשית. העיר יהודית שחש כל השניים, עד אשר מלאו לו 18, באמצעות משפחתו – הגם שהוא חס זאת באוצרה דקה מאד ושולית – כי החברהalan-Judaica איננה מוכנה לקבל אותו לחוטין, נתון לפחעה להשפעתה של החברה הפתוחה הזאת תישמר גם לאחד שייצא לימודיו הוא עלול לשגות באשליה כי תחותש השווון הקימית בחברה הפתוחה הזאת תישמר גם לעובד רפואי, כרופא שיגיע מתחת למגנה המגן שלה. ורק לאחר שהוא מסיים את חוק לימודיו ומתחיל לעבוד רפואי, כרופא שיגיע או בעורך דין, ומקיים משפחה שלו, שוב הוא נתקל בדעת הקדומות המעודנות הללו.

העציריים מתקשים לקבל את העובדה כי העולם מלא סתיירות, הן במישור המוסרי והן באינטלקטואלי, והם נוטים לפחות דבריהם כדי לעשותם מובנים. הנטייה לחשוב במושגים פשטניים פירושה כי אדם מנשה למצוא רצינאליזציה לדברים, כדי להתמודד בחזלה עם העולם. ולפיכך, צעירים רבים דוחים מעלהם את ידודותם מושם שבעיניהם היא דבר לא מובן, לא מתאים, חסר רלבנטיות לעולם שבו הם חיים. למעשה יש כאן דמיון של תופעה שאין הם מסוגלים להתמודד אותה.

מן הצד השני קיימת עמדתם כלפי ישראל. לא פעם מנסים לשפוט את ישראל על פי אמות מידת שאיןן חולות על המזיאות היהודית. כך, למשל, נוטים לטעות את ישראל בקבוצת אחת עם דרום אפריקה או לבנותה בשם "חולץ האימפריאליזם". ניתוח פשוט מגלה עד כמה מטולפה ההשווות האלה. ובכל זאת, העזיריים בימינו חשבים במנוחים אלה. הם מדברים על "העולם השלישי", מונח שבאה את ליבו חיהם של רבים.

מהו העולם השלישי הזה? הודו ופקיסטן בענין Kasimir? ביאפרה או ניגריה, בהקשר לטרגדייה שהתרחשה שם? וכי שבסקש לדzon בעייה היהודית ובעניינה של ישראל במסגרת הסיווג השטחי הזה, ועל פי הגישה הסטריאוטיפית הזאת לביעיות הסבוכות והמורכבות של עולמנו, הרי הוא שובה שגיאה המורה עוד יותר.

כל אלה הם קשיים אובייקטיביים שבהם נתקליםkehinde בתוכם החינוך בקרב הנער היהודי. ואף על פי כן, קיימים בין העזיריים היהודיים רצון עד להזדהות כיהודים ואף להתארגן כיהודים. לא נעשה סקר מדוקדק בנושא הזה, אך על פי האומדן 60 עד 70 אחוז מכל הנער היהודי בעולם עד גיל 16 משתיער לארגוני גוער. השיעור הזה יורדת ל-40% בערך לגבי קבוצת הגילים 18–16, ו יורדת תלולות לגבי העזיריים באוניברסיטאות. יש בין התנוועות האלה שמספר חבריהם מביע ל-50,000, ולגביהן נודע לישראל, כמובן, תפקיד חשוב מאד.

* * *

מן הראו' לנתח כאן את התופעה שהיתה למלחמות שש הימים על החיים היהודיים. אין ספק כי כמעט בכל היהודים, גם אלה שהיו מרוחקים מן היהדות, עבר עליהם זעזוע ריגשי ב כלל החדרה לגדרה של ישראל בימים שקדמו למלחמה, ולא פחות מזה מתוך תחותש גאותה על נצחותה. אך אם לבדוק את הדברים ביחס עיון, יתרה בכי מיעוט קטן אמנים הושפע לנוכח ולמצוא דרכם לחזק את ידותה, אך הרוב חזר לאדישותו כמקודם. יתרה בכי שוב אין דרך, והוא מaphael אמצעים לבטא את הזיקה החדשה הזאת לizophות היהודית. המיעוט הבהיר כי שוב אין דרך, והוא מaphael אמצעים יחווגי ליום בוגדים, החלו ללמידה עיברית ונושאים הקשורים במסורת היהודית. האנשים האלה הצטרכו לחוגי ליום בוגדים, והם ראו באה מאוחרם לומדים עיברית ונושאים הקשורים במסורת היהודית. הסטודנטים שביניהם בוחרים ללימוד נושאים יהודים באוניברסיטאות. ומה שחשוב יותר, יש גידול ניכר במספר העזיריים היהודים העולים לישראל, או שהם באים לעשות לפחות לפחות שנה או שנתיים בארץ.

ואולם, החשיבות האמיתית שהיתה לתופעה של מלחמות שש הימים לא הייתה כל כך במא שקרה לאזיריים, אלא במא שקרה להוריים. אלה כבר הכירו לפני כן כי שבו בכך שלא נחנו לילדיהם חינוך יהודי, ובניסו נושא לבלום את תהליכי התבוללות. אז באה מלחמות שש הימים, והם ראו כי ילדיהם, שסבירים היו כי הם חסרים כליל תודעה יהודית, בכל זאת שמרו בלבם שרידים של יהדות. לבני הדור המבוגר הייתה בכ

קרן אור של תקווה. הגלויים הפתאומיים האלה של התענוגנות ביהדות היו קשורים אצלם בישראל. ומשום כך, כמעט בכל פינה בעולם היהודי פונים ביום מנהיגים ומדריכים נוער לישראל בבקשת עזרה במאמץ למען טיפוח הרגשות האלה של זהות יהודית בין העזיריים. אלה פוגש בדברים האלה בכל מקום: דרישות לשליחים מישראל, לתוכניות מישראל, בקשות לארגן ביקורי קבוצות בארץ, לקים כאן סמינרים, ועוד ועוד.

כתווצה מן הדרישות האלה, הוטלה על ישראל אחירות כבדה מאוד. תקופת ארכוה מדיניות ישראל אל הגולה אף ורק מוקודת ראות של חועלתיות. אי אפשר לבנות אותה למגרא על הגישה הזאת. משומש שהדרה זהה נאלץ היה לחול את המאפיינה הקורואה ציונות. דור שבין בניו היו מנהיגים דוגמת דוד בן-גוריון, לוי אשכול ויצחק בן-צבי, אי-אפשר היה לדרש ממוני כי ינקוט בגישה מעודנת כלפי אחד התהיליכים המפכניים החשובים ביותר במהלך העשורים. גם הדרה נקודה המוצאת שלהם. הם היו חביבים לשלו את הגולה ובכך הסתפקו. גם הדרה נקודה חברה חדשה. השקפת העולם הפשטנית הזאת הייתה דרישה להם, כדי לצבור די כוח להגשים את מטרותיהם. מכאן לא היה מנוס מכך שבאותה תקופה ראו רוב הישראלים את הגולה בדרך כלל אך ורק כמקור לכוח אדם, לכיסף או לתמיינה מדינית. הם לא חboneנו בגולה כמטרה בפני עצמה, לא התענוגנו בזכות ההתקדמות הלגיטימית שלה, כי אם רק כבסיס להמשך המהפכה, לעזרתה של המהפכה הזאת ולביסוסה.

כעת הגיעה השעה שנבין כי הדרך היחידה לנחל דושיח אמיתי עם הגולה הוא לקבל, בכל הנסיבות, את המשך קיומה. אין לנו יכולות לוותר על הדגישה לעליה, הן משומש שהיא חיונית להמשך התפתחותה של מדינת ישראל, והן משומש שבדרך המוחdat זו אחת הערובות העיקריות להמשך קיומה של הזהות היהודית בגולה. ברם, גם בלי לוותר על הדגישה הזאת לעליה, צריך למצוא עמדה מתוחכמת יותר. בו בזמן שנשميد לדבוק במטרה, שהיא להביא אנשים לאرض כדי להזק את המדינה, אין חביבים להבין כי אחירותה של ישראל כעת היא לעוזר לגולה לחזק את עצמה. אני מאמין כי זאת גם טקטיקה ציונית טובה. הבעייה אילננה האם נוכל לקיים את הגולה עוד עשר שנים. המבחן האמיתי של הציונות יהיה אם בעוד חמישים או בעוד מאה שנה עדין תתקיים קהילה יהודית בגולה, קהילה שמנתה יצא זרם קבוע של עולים, והיא ממשיק להיות לתועלת לישראל.

ועוד علينا להבין כי אין הדברים עומדים בסתייה מהורת היסודית של הציונות, שהרי הציונות, ככלות הכל, לא הוקמה כחברה ביטוח. הציונות לא הייתה רק דרך לרוחות הפיזית של היהודים ולהצילים, כי אם גם להציג את יהדותם. האמונה הייתה כי מתוך בנין ארץ ישראל יתאפשר יהדותה התמודד בהצלחה עם לחץ העידן המודרני. ובמידה מסוימת התאמתו הדברים. אם נתחשב בכל השיקולים האלה, נגיע למסקנה כי ישראל הפכה להיות לא רק מרכז ליהודים, כי אם מעוז לעם היהודי. אם ינגן אזרחי ישראלי במדינת הבגרות הדרישה כדי להביע שהגולה המשיך להתקיים וייה מה, כי אז ת מלא המדינה את הייעוד שלמענו הוקמה, והוא להיות הסדן שעליו יחול טיפוס חדש של יהדות, שהיתה איתן די הצורך לעמود בלחצים של החיים המודרניים. זו הייתה להיות יהדות שאיתה יוכל העזיריים היהודים להזדהות, שתהייה מבוססת לא רק על פולקלור ועל זכרונות מתקטים, כי אם יהדות חייה, יהדות הניצבת מול המציאות הסובבה, יהדות הנאלצת להתמודד עם בעיות האחריות הריבונית, עם בעיות שלום ומלחמה, מדיניות וככללה. שוב אין זה מסוג היהדות שהיא קיימת בגיتو לפני קום המדינה, יהדות שלא נאלצה להתמודד עם בעיות מודרניות.

* * *

העבדה שלנו בקרב הנוער היהודי מתנהלת בכמה וכמה תחומים בעת ובעוונה אחת. מסורת היא כי התנועה הציונית, וביחסו מחלוקת הנוער והחלוץ של הסוכנות היהודית, פעלת בעיקר בשיחוף עם תנועות הנוער החלוציות. ואכן, גם היום את המטרות העיקריות שלנו היא להציג את התנועות החלוציות, לא רק משומש לקליבזים עדין ועוד תפkid מרכזי בעתייה של המדינה, אלא משומש שהחינוך היהודי והעובי האנושיים הכלליים הנחוצים בתנועת הנוער החלוצית הם הטובים ביותר, הממעיקים ביותר והרלוונטיים ביותר לחיים המודרניים. רבבות היהודים שעשו שבע, שמונה או עשר שנים ב"బוגנים", ב"בנין-עקב"

או בכל חנווה חלוצית אחרת, הם ביום יהודים גאים הרבה יותר מאשר אלה שלא קיבלו חינוך צזה. אף על פי כן, צריך לשנות את השיטות ולהקדים יתר מאמץ לעובדה עם נוער לא-ציוני, ואף נוער יהודי לא-מאורגן. הדרישות הגוברות לעזרה מצד ישראל בחינוך היהודי, משתקפות בעובדה כי מכל השליחים הפעלים

בגולה מטעם מחלוקת הנוצר וחלוץ של הסוכנות היהודית – מאתים וייתר מספרם – רק חמישים אחוז עובדים עם תנועות הנוצר החלוציות המסורתיות, ואילו היתר פעילים בתנועות כללות ובקהלות. ביום אפשר למצוא שליחים דבים העובדים במרכז קהילה, או בתנועות קהילתיות דוגמת אירגון הנוצר של בני-ברית אמריקה, האיגוד למען הנוצר היהודי באנגליה או ה"אקליפטרס" באפרת.

כמו-כן נעשה מאמץ לפועל ביעילות באוניברסיטאות. השליחים המקצועיים הנשלחים מישראל לפועל חינוכית ציונית ויהודית אינם מקובלים באוניברסיטאות. הנוצר באוניברסיטאות רוצה לעשות את הדברים בעצמו, להנהיג ולא להיות מונח. לפיכך, נוקטים בשיטה של בחירת אנשים מקרוב הסטודנטים עצם, אנשים שיפלו על בסיס של התנדבות חילנית.

התפתחות החשובה ביותר היא אולי זו הקשורה בתוכניות שלנו להביא לישראל צעירים לשוחות בהתקופות שונות. בתוכניות אלה התחלנו לפני שנים רבות, והן התרחבו מאוד מאז. השוחות המינימלית במקוון הקיץ או במקוון החורף היא שישה או שבעה שבועות. אנו מנסים לעודד אנשים צעירים לשוחות כאן יותר, להאר שנה בקבוץ או לפחות שנה או שנתיים באוניברסיטה בישראל. לפני שלוש שנים בלבד לא עלה על אלף מספרם של המשתתפים בכל המפעלים שנמשכו שנה שלימה. השנה שוהים כ-6,000 צעירים, לפחות אחת בישראל ומניחים כי ב-1970 הגיע המספר ל-10,000.* לפניו חמיש שנים, באו רק כ-1,500 צעירים לבנות את חופשת הקיץ בישראל. השנה, מביאת מחלוקת הנוצר וחלוץ בלבד 4,000, וכל שאר הגופים גם יחד יביאו הקיץ קרובה ל-10,000 צעירים לארץ.

זהו גידול ניכר מאוד, ואין לך חוות שתשתווה למגע הבתאי אמצעי של ציר יהודי עם ישראל. צריך לעשות כל מאמץ כדי שה畢וקרים הקצרים האלה יהיו חוות חינוכית. הצערדים האלה משתתפים בסמינר ש衲שך שבועיים או שלושה, וניתנת להם ההזדמנות לבנות מימים אחדים בקבוץ ובמושב. נעשים סיורים לאפשר לבניירים מן הגולה לגור אצל משפחה עירונית במשך זמן מה. אין ספק, אלה העושים כאן שנה שלמה מחוודעים לצורות החיים השונות ולטובי האירגון החברתי המיחדים בישראל. יש סמינרים, ימי עיון, הרצאות וסופי שבוע שבהם מטבירים להם את העקרונות ואת האידיאלים של המדינה.

המילה המודפת היא חלק חשוב מאוד בעבודה החינוכית. זו שלעצמה בעיה נכבה בעולמנו. הצערדים אינם קוראים ספרים, פרט, אולי, לרומנים או לספרי לימוד החובה באוניברסיטה. רוב הצערדים אינם קוראים ספרים על אידיאולוגיה. הנטיון להלהיב אותם על-ידי יצירות אידיאולוגיות כבדות מודיע מראש לבישולו. ובכל זאת, הצערדים שואלים שאלות רבות. למשל: מהי ישראל? מהי היהדות? מודיע פועלות ישראל בצורה זאת או אחרת? על השאלה אלה יש לחת תשיבות. צעירים יהודים בכל מקום נקלעים לא פעם למצבי תיסכום קשים משום שאין ביכולתם להסביר על שאלות ועל דיברי ביקורת מצד אויביהם של ישראל. אף כי בלבם פנימה הם מאמין כי הצד עם ישראל, אין ברשותם הסיפורת הדורשה לאפשר להם להסביר תשיבות קולעות. עליינו לעשות כל שביכולתנו לספק להם חומר מעודכן ומודרני, כתוב בסגנון שיאפשר להם לעמוד בזיכוחים האלה.

* * *

צד אחד בעבודתנו חייב להיות עניין חינוכו חדש של הישראלי הצעיר. זה זמן רב מטרידה אותנו השאלה מה פירושו של דבר, בעיני הישראלים, להיות ציוני. לפני הציוני בגולה עומדת המטרה לקיים את המצווה הפשוטה והבסיסית ביותר של הציונות – העליה. אך מה בדבר הצעיר שנולד בישראל? האם הוא ציוני מכוח העובדה שהוא חי כאן, מדובר בעברית, משרה בצבא, ולעתים אף נוטן את חייו? במידה מסוימת אכן כך הדבר. אולם אלה דברים המאתגרים לציר הישראלי אוטומטית, ואין הוא נאלץ לעשות

* ב-1971 הגיעו במסגרת מפעלי מחלוקת הנוצר בלבד כ-8,000 צעירים לביקור בקיץ.

שומ מאמץ לזכות בהם. לעומת הצעירם היהודים בגולה המתויגעים קשות בלימוד עברית, לשון אני עצמי ינקתי אותה יחד עם הלב אימי. שום דבר שבא לו לאדם אוטומאטית, אי-אפשר לבנותו בשם ציונות. ההגנה על המדינה היא, ככלעצמה, אמנים חלק מן התהיליך הציוני, אך הצעיר הישראלי הרי יעשה כך גם בליך הציונות. הוא יגן על ביתו כשם שבן כל אומה אחרת מגן על ביתו שלו.

מהו, איפוא, הציונות לגבי הצעיר היהודי כאן? התשובה על כך מורכבת מאוד. מבחינה מסוימת, משמעותה של הציונות לגבי הישראלי היא ההפר הגמור מן המשמעות שיש לה בעיניו היהודי בגולה. לגבי היהודי בגולה, הציונות פירושה זהה עם ישראל ושייפה להשתקע בה בסופו של דבר. בעיני היהודי הצעיר בישראל, לעומת זאת, הציונות פירושה הבנה מהו הקיום היהודי ביום ומה צפוי לו בעתיד. עליו להיות מוכן כדי הצורך לקבל את קיומה של הגולה ולקיים אותה דו-שייח של ממש.

לפי כן, מוטלת על מחלוקת הנוער והחלוץ של הסוכנות היהודית האחריות לפועל בתנופה גדרה לעצם חינוכם מחדש של הצעירים הישראלים. יש ללמד אותם להבין מה משמעותה של הידמות כיום. יש להמחיש להם את התנאים שבהם חיים ביום יהודים בגולה ולהבהיר להם כי ישראל חייבות למלא תפקיד מركזי בחיהם של היהודים הללו בשעה שעודם חיים בגולה.

אם רואים את ביל הנוערים כתקופה של עשר שנים בחיי האדם, כי אז כעשרה אחוז מכל האוכלוסייה היהודית בעולם הם נוער. פירושו של דבר קרוב לשולשה מיליון נפש. אם אכן רוצחים אבו להשפייע על הנוער היהודי בדורנו ברוח הדברים שצ'ינטי, הרי זו מלאכה כבירה שאפשר לעשותה אך ורק בעזרת משבאים ניכרים ובעזרת כוח אדם מתחאים, לא רק בשורות הסוכנות היהודית, כי אם גם אצל האירגונים היהודיים האחרים. עליהם לזכור כי אנו מנסים לעצב את רוחם ואת שיפורותיהם של צעירים, והדרך היחידה לעשותה כך היא במגע עם כל פרט ופרט. כאשר אנו מדברים על מציאות דרך אל שניים או שלושה מיליון צעירים הרי הכוונה לשניים או שלושה מיליון פרטיהם. עלינו למצויד דרך אליהם לא רק בהזדמנויות חד-פעמיות, כי אם חזור ושוב במשך תקופה ארוכה. לצורך זה נדרש גוף של מורים מנוטים ומiomנים, של מדריכי נוער ושל מחנכים, וכן ההכרח כי למאץ הזה תינתן עדיפות ראשונה בכל אירגון יהודי. עדין יש זמן, אך אם נמתין עוד עשר או חמיש עשרה שנים, נאבד חלק גדול משלשות המיליאונים האלה. רק אם נעשה מאץ מרכז בעשר או חמיש עשרה השנים הבאות, עליה בידינו להחיות את העם היהודי ואת הידמות ולתת להם את הסגנון, את האידיאולוגיה ואת הדינמיות הדרושים ברבע האחרון של המאה הזאת.

נקודות לדיווןאחריותה של ישראל כלפי הנוצר היהודי

1. מה הם שני סוגים החתבולות? האם יש לצעירים היהודים במערב ולישראלים הצעירים בסיס משותף בנושא זה? כיצד יוכלו להתחמוד יחד עם ה"בעיה" הדומה שלפניהם, וכיצד יוכל הדבר הזה לעוזר להם להבין אלה את אלה?
2. סכם את ההבדל בין הגישה של בני גיל האוניברסיטה כלפי יהדות לבין הגישה של אלה שטינו את לימודיהם באוניברסיטאות. אלו בעיות עומדות בפני יהדות והציונות ביחס לכהילה האוניברסיטאית הקבועה (הפרופטורים והסטודנטים הנצחים, שעולם אינם עוזבים את האוניברסיטה)?
3. האם הגישה הפשנית של הנוצר היא אך ורק גורם שלילי בקשר לציונות? כיצד תוכל הציונות לנצל את המרץ המהפכני העצום הקשור לבירה הרומאנטית הזאת?
4. מנה כמה גורמים לגישתם של ראשוני הציונות כלפי הגלות. האם לדעתך כי שתו האלטרנטיבית של בר-און מתאימה? אם כן, מדוע? ואם לא, מדוע לא?
5. האם הציונות היא פוליטicit ביטוח ליהודים, ליהודים, או לשניהם, או לפחות מ生气יהם? הסבר.
6. הסבר את הטקטיקה שמציע בר-און לטיפול בנוצר היהודי. האם זו טקטיקה מתאימה? פרט לדריכים אחרים, או הצע תיקונים לכמה מהצעותיו.
7. המחבר קובע: "בעיני היהודי הצעיר בישראל... הציונות פירושה הבנה מה היום היהודי כיום ומה צפוי לו בעתיד." האם אתה מסכימים? אם כן, מדוע? ואם לא, מדוע לא?